

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA D'AGRICULTURA, PESCA I MEDI NATURAL

1266

Resolució del conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural de 9 de febrer de 2024, per la qual es reconeix a l'àmbit agrari de les Illes Balears la situació actual de sequera meteorològica

El dèficit de precipitacions des del mes de setembre de 2023 a desembre de 2023 ha afectat greument diversos sectors agraris de tots els municipis de les Illes Balears, especialment el sector de la ramaderia, amb un efecte acusat en la producció de pastures, on la sequera està provocant una important reducció dels rendiments, ja que en aquests tipus d'explotacions, el bestiar s'alimenta fonamentalment amb aliments produïts en la mateixa explotació i amb un ampli ús de les pastures en el cas dels herbívors.

Aquestes condicions suposen una amenaça per a la viabilitat i continuïtat de les explotacions de bestiar oví, caprí, boví i porcí en extensiu, atesa la falta de disponibilitat d'aliment.

Per part de la Direcció general d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural es duu a terme el seguiment estacional de la sequera a les Illes Balears mitjançant la teledetecció i dades meteorològiques. La base principal és el monitoratge de la sequera a les Illes Balears mitjançant l'observació satel·litària de la vegetació a partir de l'índex de vegetació de diferència normalitzada (NDVI) i l'índex de condició de la vegetació (VCI), d'aquesta manera es pot comparar l'NDVI actual amb el rang de valors en el mateix període d'anys anteriors.

Aquests índexs mostren una vigorositat de la vegetació inferior als estadísticament normals durant els mesos de setembre a desembre, amb uns valors inferiors als esperats a mesura que avança la tardor i l'hivern, fins a arribar al mes de desembre marcadament deficitari. Aquesta falta de desenvolupament dels conreus és conseqüència directa de la manca de precipitacions.

El mes de setembre va ser un mes normal respecte a precipitacions a les Illes Balears, de mitjana va ploure 47,6 mm, quan la mitjana es troba en 61,3 mm, és a dir, va ploure un 22% menys. Per aquest fet, el vigor de la vegetació, en relació als valors de referència, varen ser positius.

Durant el mes d'octubre es produeix un canvi de tendència amb l'inici d'un dèficit del NDVI a Eivissa i Formentera, així com a la meitat meridional de Mallorca. Aquest mes va ser sec a Mallorca i Menorca, a Mallorca va ploure 48,0 mm de mitjana, el que suposa un 38% menys que la mitjana, amb precipitacions molt repartides, mentre que a Menorca va ploure 40,0 mm, que representa un 43% menys. A Eivissa i Formentera el mes va ser molt sec, a Eivissa va ploure 2,5 mm de mitjana, un 96 % menys que la mitjana. A Formentera va ploure 3,0 mm, un 93 % menys que la mitjana.

El mes de novembre les condicions de dèficit en el desenvolupament de la vegetació s'agreugen al conjunt de les Pitiüses i a les comarques de la Marina de Lluçmajor, Pla de Campos i Marina de Santanyí, a finals de novembre aquesta situació s'estén per bona part de l'àrea central de Mallorca. El mes de novembre va ser molt sec a Mallorca i Menorca, a Mallorca va ploure 15,2 mm de mitjana, el que suposa un 83% menys que la mitjana, a Menorca va ploure 26,2 mm, que representa un 71% menys que la mitjana. A Eivissa i Formentera el mes va ser extremadament sec, a ambdues illes va ploure 1,0mm, un 98% menys que la mitjana.

El mes de desembre es va caracteritzar per la generalització de mancances molt significatives en el desenvolupament de la vegetació, ja que va ser un mes molt sec per manca de precipitacions. A Mallorca va ploure 6,1 mm de mitjana, el que suposa un 91% menys que la mitjana, a Menorca va ploure 22,8 mm, quan la precipitació mitjana és de 54,4 mm, és a dir, un 58% menys. A Eivissa va ploure una mitja de 5,3 mm, quan la precipitació mitjana és de 57,4 mm, el que representa un 91% menys que la mitjana. A Formentera, va ser extremadament sec amb una disminució de la precipitació del 95%.

Aquesta manca de precipitacions juntament amb un augment de la temperatura mitjana de 2,2°C el mes d'octubre, el mes de novembre un increment d'1,6 °C i el mes de desembre un increment de 0,9°C, ha repercutit sobre el cicle vegetatiu dels cultius, ja que les llavors durant la germinació al sòl no varen tenir la humitat suficient per fer-ho o no han pogut absorbir suficient aigua del sòl per al correcte desenvolupament del gra i per la producció de biomassa.

Els cultius més afectats directament per l'absència de precipitacions en el període de setembre a desembre de 2023 són els cereals, farratges i lleguminoses, per la qual cosa l'absència de precipitacions produeix un impacte molt greu a l'activitat ramadera de les Illes Balears.

Els cereals han presentat la següent simptomatologia:

- Assecament de les fulles i clorosi per la manca d'aigua.

- Aturada del creixement per manca d'aigua, amb poca crescuda dels entrenusos de les tiges i un inici d'espigada molt primerenc, avançada per l'estrès hídric.
- Pèrdua de la capacitat de rebrot per la manca d'aigua i baixada de la producció de biomassa.
- Falta de germinació de les llavors de cereals.

La producció agrària ecològica a les Illes Balears és un sector vulnerable al canvi climàtic i es veu molt afectat per la sequera perquè les superfícies dedicades a les pastures i els farratges representen el 51% de la superfície en ecològic i els cereals i les lleguminoses el 14% de la superfície, aquests cultius són els més afectats per la sequera que es produeix en el període d'octubre a desembre de 2023. En conseqüència, el ramat ecològic es veu afectat per la reducció dràstica de disponibilitat de pastures i pinsos ecològics. En el conjunt de les Illes Balears es veuen afectades 316 explotacions ramaderes (48% explotacions d'oví, 18% explotacions d'aviram, 17% explotacions de boví, 7% explotacions de porcí i 5% d'explotacions de caprí i l'activitat apícola).

D'altra banda, el Decret 12/2023, de 10 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, disposa que la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural, exerceix, entre d'altres, la competència en matèria d'agricultura i ramaderia.

Per tot això, i atesa l'atribució competencial que preveu l'article 20 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, dicta la següent

Resolució

1. Objecte

1. Es reconeix la situació de sequera meteorològica existent a l'àmbit agrari de les Illes Balears des de l'1 de setembre de 2023 fins que la Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural determini que aquesta ha finalitzat, degut a la disminució de la precipitació durant els mesos de setembre de 2023 a desembre de 2023 així com la seva extensió al primer quadrimestre de l'any 2024.

2. Als efectes de poder articular possibles mesures de foment es reconeix la relació causal directa entre la sequera i els perjudicis soferts al sector primari a les Illes Balears per a l'any 2023 i 2024.

2. Aspectes relatius a la producció ecològica

1. Es reconeixen les circumstàncies catastròfiques a efectes d'aplicar les normes excepcionals de producció ecològica que fa referència el Reglament delegat (UE) 2020/2146, de la Comissió, de 24 de setembre de 2020, que completa el Reglament (UE) 2018/848, del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a les normes excepcionals de producció aplicables a la producció ecològica, i preveu la possibilitat que els agents econòmics afectats alimentin el seu bestiar amb pinsos no ecològics, atès que determinats fenòmens climàtics extrems, com sequeres o inundacions greus, poden reduir dràsticament la disponibilitat de pinsos ecològics o en conversió.

2. S'autoritza a les explotacions ramaderes ecològiques de les Illes Balears a poder utilitzar alimentació no ecològica des de l'1 de setembre de 2023.

3. Els operadors podran presentar la sol·licitud a partir del dia següent de la publicació d'aquesta resolució en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

3. Flexibilitzacions en els criteris de la condicionalitat ambiental de la PAC i en l'aplicació dels Ecorègims

1. S'adopta la flexibilitat descrita en l'article 36.1.c del Reial decret 1048/2022, respecte al compliment de la pràctica de rotació de cultius amb espècies millorants, augmentant el percentatge màxim de guaret fins a un 40% sobre la superfície de terra de cultiu declarada.

2. D'acord amb el que es preveu en el PEPAC respecte a causes de força major, s'estudiaran i desenvoluparan altres flexibilitzacions respecte al compliment de les BCAM i requisits legals de gestió, així com respecte a les condicions tècniques per a acollir-se als Ecorègims, sempre en coordinació amb el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació i en el marc de la normativa existent.

4. Publicació

Aquesta Resolució entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Palma, 9 de febrer de 2024

El conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural

Joan Simonet Pons